

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő: Rudnyánszky Gyula.	Kiadó laptulajdonos: Cászló József.	Egyes szám ára 4 fillér.	
Bélyben: Negyedévre	3 korona.			Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Egész évre:	12 „			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275	
Létre: Negyedévre	5 „				
Egész évre:	20 „				

A debreceni szabadelvűpárt intéző bizottsága június 29-én délután 3 órakor az Arany Bika emeleti cukrásztermében ülést tart, melyre az intéző bizottság összes tagjait tisztelettel meghívja

az elnökség.

A debreceni szabadelvű párt városi közgyűlési tagjait tisztelettel felkérjük hogy ma június 29-én délután 5 órakor az Arany Bika földszinti kisebbik éttermében tartandó értekezleten teljes számmal megjelenni sziveskedjenek.

A debreceni szabadelvű párt elnöksége.

Műszaki feladatok.

jún. 29.

A nemrég előterjesztett beruházási törvényjavaslat a megoldandó műszaki feladatok egész halmazát tárja a nemzet elé s erre bizony már valóban égető szükség is volt. Szinte azt kellett már feltételeznünk hogy a nagyobbszerű műszaki alkotások kora hazánkban lejárt. Ámbár nagy kérdés, hogy egyáltalán volt e ilyen korszak? Az kétségtelen, hogy majd egy évtized óta sztagnál gazdasági életünk, dacára annak, hogy számtalan alkotás vár megteremtőjére.

Másrészt nem vonható kétségbe hogy már eddig is igen szép műszaki feladatokat valósítottunk meg. Ilyen többek között vasuti hálózatunk, melynek fővonalai már nagy részt készen vannak. A beruházási törvényjavaslat most ezeket még inkább tökélesíti. Egyik másikat az országhatárig építteti ki, s lehetővé tesz ezeken kívül régen várt, de a rengeteg költés miatt mindig elhalasztott — áthidalásokat.

A mi a mellékvonalak és helyi

érdekű vasutakat illeti, ezeknél rendkívüli hanyatlás állott be s valószínű, hogy addig föl nem lendül az építés, amíg országosan megállapított egységes terv és új helyi érdekű vasuti törvényalapján nem indulhat meg a munkálkodás.

Ha tehát vasuti ügyekben — amelyekben pedig jelentékeny előre haladást tettünk — még mindig akad tennivalónk, mennyivel inkább áll ez akkor, ha vízügyeink folyók szabályozása, csatornázás, földöntözés, lecsapolás, stb. állapotát vesszük szemügyre.

Akárhogy nézzük is, kénytelenek vagyunk konstatálni, hogy az az óriás pénzösszeg és munkaerő, amit szabályozásra és ármentesítésre költ évtizedek óta az ország, csak nem akarja meghozni kamatait. Az eredmény aránytalanul csekély a hétralévő feladatok száma pedig óriási. Az érdekelt figyelme így méltán fordulhat e kérdés felé, annál is inkább, mert sok körülmény arra enged következtetni, hogy a szabályozási munkákat nem helyes irányban vezetik. Ebből magyarázható ki sok esetben az az ellenszenv, mivel a parasztság töltéscsinálókat fogadta.

Igy pl, némely folyónak óriási mértékű eliszapodását joggal mondják a helytelen szabályozás következményének. Ez az iszap alakjában véve arra való lenne, hogy a termő földre rakódjék le, s így termékenyítse meg azt a viz eltakarodása után. Látjuk, hogy legtöbbször nem ez következik be, hanem az történik, hogy a kiáradt folyó egész vidékeket pusztít el, mérhetetlen kárt okozván ingó és ingatlan vagyokban egyaránt.

Ha azonban szabályozással a csatornázás mindig kapcsolatos lenne, akkor a folytonos iszaplerakás és termékenyítés inkább el lenne érhető.

Különbö egy nagyon érdekes jelenségre utalhatunk ezzel kapcsolatban. Francia mérnökök ugyanis

most azt az új rendszert ajánlják, hogy szabályozásoknál, a folyók eredetéhez, vízgyűjtőjéhez kell visszatérnünk. Szerintünk a nagy esőzések kor összegyűlő vizeket nem szabad beereszteni a folyókba, hanem óriási medencékbe, tavakba kell azokat felfogni, ahonnan apadás idején pótolható a vízszükséglet.

Folyóink rendezetlen állapotát különben nagyban elősegítette az ország szerte divott erdő-rabló gazdaság statisztikai adatok bizonyítják, hogy erdőterületről csak egy harmada folyik le azon víz mennyiségnek, amely ugyanolyan körülmények között kopár területekről lefolyik. Ez a harmadrész is sokkal lassabban jut be, tehát sokkal kevésbé okozhat áradást, vagyis árvízveszedelmet.

Ugyanígy vagyunk a lecsapolás kérdésével is. Az ecsedi láp már a mezőgazdasági kultúra szolgálatába van hajtva, de mikor kerül sor a Fertőtóra? Folyóink partjain véges végig szinte várva várják az okos és jó szabályozási munkákat, melyek a fenyegetett évről évre ismétlődő árvíz veszélyektől mentené meg.

A hajózásnak szintén életkérdése a vízügyek céltudatos kezelése. Dacára gazdag vízállományunknak, nálunk meglehetősen sanyaru viszonyok között van a közlekedés ügy ezen ágazata. Az egész világ vételkedve igyekszik felhasználni a természetes közlekedési utakat, csak mi hanyagoljuk el. Látjuk, hogy a beruházási törvényjavaslatból kimaradt a Duna-Tisza csatorna nagyfontosságú terve, holott az előtanulmányok már évek óta folynak, s a jelenlegi miniszter is híve volt ezen tervnek.

Műszaki alkotásokra tehát bőven kínálkozik tér, az a lényeges, hogy ezzel arányban meglegyen a vállalkozási szellem is. A polgárság azonban szegény, tessék az államnak jó példával előljárni.

Nagyobb kölcsönöket

Hartstein Kálmán

bank ésváltóüzlete Debrecen, Piac utca 83 szám.

a birtok értékének háromnegyed részéig és a legkisebb kamattal felszámítása mellett gyorsan kieszakozól.

Városi csendőrség.

Teljes tanácsülés.

— jun. 29.

A város tanácsa tegnap délután Domahidy Elemér főispán elnöklésével teljes tanácsulást tartott.

Megvitatták a holnapi közgyűlés tárgysorozatának 12 ik pontját és elhatározták, hogy tanácsi javaslattal ajánlani fogják a közgyűlésnek: a városi rendőrség közbiztossági feladatai ellátására a m. kir. csendőrség alkalmazását. Ezzel a határozattal megszűnt a csendőrség behozatalának fölösleges huzavonája. A közgyűlés elé kerül a javaslat. Ez ellen senkinek kifogása nem lehet. Sőt a ki az önkormányzati jogok őszinte híve s a ki minden politikai célzatosság nélkül a városi ügyek intézésében és kezelésében tisztán csak a város összes lakosságának egyetemes érdekét tartja szem előtt, — az csak helyeselheti, hogy a csendőrség kérdése már most a közgyűlés elé kerül.

Végre is a csendőrség behozatalának kérdése jó két hónap óta ugyszólván napról napra felszínre van. Ezzel foglalkozik a sajtó, a nagyközönség, a hatóság. A terv mellett és a terv ellen kifejtette a maga érveit mindenki. —

Könnyelműség lenne ezzel a kérdéssel még tovább is, hónapokon át igazgatni, igazgatásban tartani a polgárságot. Arra való az autonóm jog törvényes végrehajtója a közgyűlés, hogy döntő határozattal elintézzék ezt az ügyet.

A városban minden ember érzi és vallja, a város feje, a polgármester pedig egyenesen ki is jelentette, hogy a rendőrség mai szervezetével lehetetlen a tőlnek nekimenni!

Ez azt jelenti, hogy a kérdés teljesen és végkép és halaszthatatlanul megérett az elintézésre. A rendőrség a mai szervezetben nem életképes. Ebben minden ember egyet ért. Itt tehát csak arról lehet szó, hogyan segítsünk ezen a bajon? De segíteni okvetlenül kell. Azonnal. Haladéktalanul. Vannak akik azt vitatják, hogy a rendőrséget kell regenerálni. Aljjanak elő. Valják be nyíltan, hogy a rendőrállomány kienctized részét el kell bocsátani, új rendszert, új szervezetet kell teremteni, jelentékenyen nagyobb létszám, nagyobb fizetésű, kioktatott, fegyvelmezett rendőrség kell. És vallják be hecsületes őszinteséggel, hogy ez az újítás a máris tulterhelt polgárságot legalább évi százezer korona újabb teherrel sújtaná.

Lám a csendőrség hívei nyíltan hirdetik és bizonyítják, hogy mert a város ily újabb terhet el nem bír és mert a mai rendőrség egy percig se tartható és mert a csendőrség 80 legénye a közbiztosság fentartásában felér a mostani érték szerint 800 rendőrrel és mert a csendőrség behozatala sem önkormányzati jogot, sem közszabadságot nem érint ellenben az égetően sürgős kérdés megoldására felette alkalmas: tehát a város jól felfogott érdekében ajánlják, hogy a város a rendőrség helyét alkalmazzon csendőrséget.

Ez egyenes beszéd. Ezt mindenkinek megértheti. A közgyűlésnek 207 szavazó tagja van. Tessék felvonulni és gyakorolni az önkormányzati jogot. Céda föllentés, hogy a csendőrség senkinek sem kell. Mi azt hisszük, hogy a városi lakosság nagy többségének kell. De ezt csak a közgyűlés döntheti el. Tehát döntse el! Ha a többség szerződni kíván a csendőrséggel: meg van oldva a kérdés okosan, a közérdek javára. Ha pedig a többség nem kíván szerződni a csendőrséggel: következik a másik megoldási

mód, — a rendőrség újja szervezése, a személyi kérdésben csaknem teljesen új anyag felhajszolása és a város közterheinek óriási új költséggel való szaporítása.

Nem kell, nem is szabad tologatni, huzni-vonni a dolgot! Ha közgyűlés vagy légy közgyűlés!

A közgyűlés köteles ezt a kérdést sürgősen és bátran leghatározottabban, megoldani!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Sajáttudósítónktól. —

Budapest, 1904. jun. 28.

Néptelen padok előtt nyitotta meg Perczel Dzsó elnök az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után nyomban a költségvetés tárgyalására tértek át.

Polónyi Géza az első szónok. Mindenek előtt Kovácsovics horvát képviselő tegnapi beszédével foglalkozott, és nagy elismeréssel nyilatkozott Kovácsovics magyar barátságáról és őszinteségéről. Szerinte azonban Kovácsovics beszédében sok közjogi botlás is volt, és épp ezért megütközik rajta, hogy a miniszterelnök, a szónoknak tüntetőleg gratulált, valószínű hogy Tisza István gróf nem hallotta, mert különben nem helyeselte volna.

Kovácsovics azt mondta, hogy ha Horvátországot elvesztené Magyarország, akkor elvesztené Fiumét is. Ez nem állhat meg. Fiumének Horvátországhoz semmi köze, mert Fiume a törvény szerint nem horvát terület, hanem Magyarországhoz csatolt külön test.

Kovácsovics István: Ezt nem vitatam!

Polónyi Géza: Hát akkor hogyan értsem azt a kijelentését, hogy Horvátországgal Fiume is elveszne. És most azt magyarázza meg, hogy miért neveztek el Khuen grófot graniésárnak. A graniésárok penetrizmus had volt, a melyet az osztrákok Magyarország ellen használtak, tehát az osztrák politika érdekében közreműködtek. Így működött közre Khuen gróf is az osztrák politika érdekében és ezért graniésár. Egy napilap azt írta vasárnap, hogy Khuen gróf a mikor magyar kormányelnök volt, nem fogadott el német átiratot a közös miniszterektől. És mi történt? Az, hogy Khuen gróf attól fogva egyáltalán nem kapott átiratot a közös miniszterektől. A horvát képviselők is azt hirdetik, hogy a törvényt meg kell tartani, odahaza pedig támogatják a nagy horvát propogandát.

És hogy propogandáról szólt, kérde nem volna-e a magyar állam oly erős, hogy néhány hímpelelérrel, a ki a mozgalmat szítja, eltudjon banni. Addig, a míg önök horvátok Khueneket szállítanak nekünk, addig ne is csodálkozzanak, hanem leszünk egy táborban. Ezek után szünetet kért, a mely után folytatta beszédét.

Polónyi Géza: A kormány pénzügyi politikájával foglalkozik. Lukács pénzügyminiszter is azt mondta, hogy a végső határig jutottunk. (Ebben a pillanatban lépet be Tisza István kormányelnök.) Az autonóm vámtarifai megcsinálását mesterségesen megakadályozzák, az önálló vámterület felé való törekvés nem komoly. Sándor Pál nagy akciót indított az önálló vámterület jegyében, de konterlával látta ezt el. Azt mondja, hogy jövőre csináljuk meg, mert az átmenet megrázkódással jár. Hát a jövőben nem fog az átmenet megrázkódással járni?

Hieronymi miniszter röviden reflektál Polónyi beszédére.

Héderváry Károly gróf hosszabban szól. Sorra cáfolja Polónyi állításait. Reá vonatkozó kijelentései teljesen alaptalanok. Kijelenti, hogy a szőlőnek sohase kellett a közös hivatalok német átiratait visszautasítania, mert a közös hivatalok magyarul, nem pedig — mint Polónyi állítja — németül leveleznek a magyar kormányval. Majd azt bizonyította, hogy mint horvát bán mindég a magyar állam érdekeit védte.

Polónyi Géza, Kovácsovics István és Héderváry gróf személyes kérdésben történt felszólalásai után az ülés véget ért.

A kamara közgyűlése.

A Debreceni Kereskedelmi és Ipar-kamara 1904. évi július hó 7-én, esütörtökön délután 3 és fél órakor, székháza tanácstermében (Piac-utca 69. szám) rendes közgyűlést tart, melyre a kamara tagjait tisztelettel meghívja.

Debrecen, 1904. jun. 26-án.

Szabó Kálmán elnök.

A napirend tárgyai:

I. Elnöki előterjesztések. 1. A kamara évi jelentése. 2. A tanulmányutazási ösztöndíjak kiosztásáról. (A közös bizottság megállapodása.) 3. t tanoac iskola kitüntető érmek kiosztása. (A közös bizottság megállapodása.) 4. Az OMKE megszervezéséről. 5. Az orsz. ipartanács üléséről. 6. A honvédség bakkanec szükséglete. (A keresk. min. 39862. sz. leirata.) 7. A hazai ipar a középítkezéseknél. (A keresk. min. 26760. sz. leirata.) 8. Az acetylen előállítás és felhasználásáról. (A keresk. min. 22929. és 25424. sz.) 9. Az ipari törzskönyvek vezetéséről. (Keresk. min. 15320. sz.) 10. Az ipartestületek portómentessége. (Keresk. min. 28605. sz.) 11. A motorhajtáshoz használt benzín kedvezményes árának megszüntetéséről. (Keresk. min. 15964.) 12. Miniszteri elintézkések. a) A katonai lábbelik egységárának megállapításáról. (Keresk. min. 29423. sz.) b) A fazekas ipartársulatok mázag szükségletéről. (Keresk. min. 24589. sz.) c) A lóvásárral egybekötött lókiállításokról. (Keresk. min. 34992.) d) A kerületbeli vasutvonalok menetrendjéről. (Keresk. min. 37178. sz.) e) A vasúti díjszabások sérelmeiről. (Keresk. min. 31586. sz.) f) A sütő iparosok és házi kenyérsütők. (Keresk. min. 38318. sz.) 13. A termények tőzsdei sulyjegyzéséről. (Az áru- és értéktőzsde tanácsának 692. sz. megkeresése.) 14. A székház épület tatarozási és átalakítási munkáiról. (Az elnöki tanács előterjesztése.) 15. Folyó ügyekről.

II. Titkári jelentés az ügyforgalomról.

III. Kivételek a megrendelés gyűjtési tilalom alól. 1. A szabó iparnál használt próba-bábuk. (Keresk. min. 13125. sz.) 2. A vízvezetéki, fürdősi stb. berendezések. (Keresk. min. 22315. sz.)

IV. Szabályrendeletek a kőműves és ács munkások munkarendjéről. 1. Szatmárnémeti sz. kir. városban. 2. Szatmár megyében.

V. Jászberény város kéményseprő szabályrendelete. (Keresk. min. 9894. szám.)

VI. Felső keresk. iskolai tanárok szünidei tanfolyama. (Keresk. min. 32605. sz.)

VII. Ipari szakiskola létesítése.

VIII. Zálogházi ügyek. 1. Huszti kézizálog-üzlet kamatláb és biztosíték ügyében véleményt kér Máramaros vármegye alispánja. 2. Karczagi kézizálog-üzlet biztosítéka ügyében véleménykérése Karczag város polgármesterének. 3. Jászberény város kézizálog-üzlete kamatláb és biztosíték ügyében vélemény kérése J.-N.-K.-Szolnok vármegye alispánjának.

IX. Társ kamarák megkeresései. 1. Szent István napi munkaszünet ügye. (Az aradi kamara 1128. sz. megkeresése.) 2. Gyógyfürdők munkaszünetének ügye. (Kassai kamara 3077. sz. megkeresése.) 3. Közszállítási ügyek rendezése a magyar iparosság védelme szempontjából. (Győri kamara 1764. sz. megkeresése.) 4. Kereskedői okiratok meglelelézése s vasúti fuvardíjak körüli sérelemek. (Szegedi kamara 1788. sz. megkeresése.) 5. Postatakarékrendzárak tökéletesítése. (Aradi kamara 899. számú megkeresése.) 6. Fogyasztási szövethetési ügy rendezése. (Besztercebányai kamara 1179. sz. megkeresése.) 7. A vasúti sztrájk folytán szükségessé váló intézkedésekről. (Győri kamara 1763. sz. megkeresése.)

X. Nyersbőrök kezelése.

XI. Vásárok, vámok, helypénzek. 1. Bilke község helypénz szabályzata. (Keresk. min. 21015. sz.) 2. Kis-Almás község vásárendélyezés kérvénye. (Keresk. min. 31133. sz.) 3. Nagy-Dobrony vásárendélyezési kérvénye. (Keresk. min. 31760. sz.) 4. Nagy-Rákóc vásárendélyezési kérvénye. (Keresk. min. 35765. sz.) 5. Körösmező község vásárnapijának áthelyezési ügye. (Keresk. min. 22619. sz.) 6. A gáti hid vámdíj tétele ügye. (Bereg vármegye köz. biz. 3713. sz.) 7. Szatmárnémeti sz. kir. város közevetvám ügye. (Szatmári köz. biz. 118. sz.) 8. Jánoshid-Bo'ldogházi-Verseny-ut vámügye. (Jl-N.-K.-Szolnok vármegye törv. hatósága 1001. szám.)

XII. Allamsegélyes ügyek. 1-3. Uj kérvények. 1-8. Elintézésük.

XIII. Kérelmek szakoktatási segélyek iránt.

XIV. Indítványok.

A japáni népnevelés.

A mióta Ito márki, Japán Bismarckja vezeti a Felkelő nap országának államügyeit, azóta e kis szigetország nagyhatalommá lett. Ezt pedig csak is a népnevelésnek köszönheti. Sehol hazafiasabb, erkölcsösebb és a mellett modernbb iskolai rendszert nem találunk. A gyermek már 10 éves korában hazafi, felfogja ennek érzelmét és edzett, hogy képes a fegyverforgatásra.

A japán népiskolában öt éves korában iratják a gyermeket. Az elemi iskolának öt osztálya van. Az elsőben írni és olvasni tanul japán nyelven. A másodikban az első év tanulmányait tökéletesítik. A harmadikban a japán földrajzot és a számtant tanulják. A negyedikben a japáni történelem jön már a megnevezett tárgyakhoz. Az ötödik osztályban rövid foglatu természettant és világtörténelmet oktatnak.

A tanító rendelkezésére álló évi pauszájából s szükséges magyarázó eszközöket könnyen beszerezheti. A legfőbb gondját a tanítónak azonban a gyermek testi nevelése képezi. Ezért a tanítót, oklevele ejnyerése előtt, az egészségtanból különlegesen megvizsgáltatják.

Az egészségtani tanítói vizsga oly szigorú, hogy a jelentkezők 40 százaléka rendszerint újabb vizsgálatokra utasítottatik. Japánban a tanító ugyszólván felelős a gyermek egészségéért. Reggel első dolga a gondjaira bizott gyermekeket megvizsgálni s a mely gyermeket betegnek találja, azt hivatalosan hazaküldi sa betegségről jelentést tesz a hatóságnak,

a mely ingyen gyógykezelést minden népiskolába járó gyermeket.

A rendes tárgyakon kívül a nap felerészét tafaragással, anyagmintázással, mázolásal s főleg tornázással foglalkoztatja a tanító a növendékeit. A nádpálca, a mely nálunk még nemrégiben jelentékeny szerepet játszott népnevelésünkben, Japánban ismeretlen pedagógia szer. Jellemző erre nézve egy japán tanító nyilatkozata:

— Mi szabad emberekké akarjuk nevelni gyermekeinket. Ha pedig verjük jük őket, akkor rabszolgaságra szoktatjuk valamennyit.

De a japáni tanító nagyobb ambícióval is teljesítheti kötelességét, mert nagy tiszteletnek örvend s jövedelmei busásak. A japáni állami hivatalnokok közül a tanítók részesülnek a legjobb díjazásában. Természetben csak lakást kapnak s kezdő fizetésük, a mi pénzünk zzerint, körülbelül 1450 korona, a mely a pénzünk szerint, 6-8 ezer koronáig növekedhet fel. . . . A japán tanító csak egyszer szolgál a katonaságnál és pedig oklevele elnyerése után 6 hónapig. Azután nem köteles bevonulni, sőt az állam nem is engedi meg tanítóinak, hogy a harctérre mehessenek.

A szünidőt arra használják fel, hogy megtakarított pénzükön és állami segéllyel Amerikába utazzanak, a hol tanulmányoznak s erről jelentést tesznek fellettes hatóságuknak.

Érdekes, hogy a japáni tanító egy-szersmind bírja is a gyermeknek 15 éves koráig s függetlenségére jellemző az, hogy a japáni tanító a szeszes ital és dohány élvezetét állásán alul valónak tartja. Ha pedtg valamely szülő kérdezősködni jön gyermeke felől, a tanító az egész osztály előtt kérdezi a szülőt és minden fül hallatára felel. Négyszemközt japáni tanítóval beszélni nem lehet. Igy aztán érthető, hogy jelen japáni nemzedék felülmulja az orosz nemzedéket. Japánt, mint valaha Németországot, a tanítói tették nagygyá és hatalmassá.

Nagy Béla.

Városi közgyűlés.

Mi tárgyal a város ?

Kovács József polgármester tegnap adta ki a holnap csütörtökön a június hó 30 dik napjan délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében tartandó bizottsági rendes közgyűlés tárgysorozatát, mely a következő:

1. Zalavármegye közönségének a lőszerék és eszközök fogalmának szabályozása tárgyában m. kir. belügyminister urhoz intézett feliratának támogatása végett küldött megkeresése; tanácsi javaslattal.

2. Esztergomvármegye közönségének a csavargásnak közbiztonsági és állategészségügyi célokból megfékezése tárgyában a képviselőházhoz intézet és ide pártolás végett megküldött felirata.

3. Kolozsvár sz. kir. város tanácsának a kisajátításról szóló 1881. évi XLI. t. c. 22 §-a 2-ik pontja értelmében, a székesfőváros javára nyújtott kedvezmények, a törvényhatósági joggal bíró városokra kiterjesztése tárgyában a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz intézett felirata.

4. Kassa sz. kir. város közönségének felirata az országgyűlés képviselőházához II. Rákóczi Ferenc. Zrínyi Ilona és gróf Berceányi Miklós hazaszállítandó hamvainak Kassán leendő elhelyezése iránt.

5. Hajdúvármegye közönségének megkeresése Bocskay István fejedelemnek Hajduböszörményben emelendő szobrára adományozása iránt.

6. Tanácsi előterjesztés Esztergom vármegye közönségének a 7-15. év közötti elhagyottnak nyilvánított gyermekek tartási költségeit megállapítandó 1901 XX. t. c. 3. §-a megváltoztatása iránti átirata tárgyában.

7. Tanácsi javaslat Esztergom vármegye közönségének a bortermelőknél a borítal és fogyasztási adópótlék alóli mentessége végett az országgyűlés képviselőházához intézett felirata tárgyában.

8. Arad sz. kir. város közönsége a népoktatási tanintézeteket látogató gyermekek szellemi tulterheléseinek s az ebből származható hátrányoknak orvoslása érdekében a m. kir. belügyminister urhoz intézett feliratát pártolás végett megküldi.

9. Arad sz. kir. város közönsége a vidéki színészeknek a fővárosi színházhoz szerződészegés utján szerződítésének meggátlása tárgyában a m. kir. belügyminister urhoz intézett feliratát pártolás kérése mellett megküldi.

10. Tanácsi előterjesztés az Andaházy-Szilágyi intézet bizottságában a város törvényhatósági bizottságának képviseltetése tárgyában.

11. Ugyanaz a világitási bizottság ujra alakítása tárgyában.

12. Közigazgatási bizottság átirata a m. kir. csendőrségnek a város belterületén alkalmazása tárgyában; tanácsi javaslattal (mellékletekkel).

13. Egy kinevezés folytán megüresedett számvevőségi számtiszti állásnak választás utján betöltése.

14. Az adótárgyak és adókötelezettek 1905 évre vonatkozó összeirási költségeinek fedezésére 6000 korona rendkívüli költség engedélyezése.

15. Tanácsi javaslat a szállóskertekben alkalmazott csöszöknök hosszútávú lőfegyverrel ellátása iránti kérelem tárgyában.

16. Nagy Lajos debreceni lakos felbbezése a közut-rendezés iránti kérelme tárgyában hozott 1661-1904 számú tanácsi határozat ellen.

17. Tanácsi javaslat Szatmár vármegye gazdasági egyesületének a kisbirtokosok terhei könnyítése végett a földmívelésügyi m. kir. miniszter urhoz intézett felirata tárgyában.

18. Ugyanaz a magyarországi bortermelő és borkereskedő országos szövetségnek és a verseci közgazdasági egyesület borászati szakosztályának az olasz borvám tárgyában a kormányhoz intézet feliratára.

19. Kéki Sándor ajánlata a Dobozi féle ház utáni ondódi földnek megvétele tárgyában.

20. Bőr József fellebbezése fízetési halasztás iránti kérelme tárgyában hozott 6275-1904. sz. tanácsi határozat ellen.

21. Szabadságolás iránti kérvények,

22. Orvostudori oklevél kihirdetése.

Előfizetési felhívás
a „SZABADSÁG”
július-szeptember 1/2 évi folyamára
előfizetési árak helyben

Egész évre	12 korona
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

vidékre

Egész évre	20 korona
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

A fürdő évad alatt

a „Szabadságot” az előfizető kíván-
ságára Bárhova elküldjük.

a „Szabadság” kiadóhivatala
— Távbeszélő 275. —

KÖZIGAZGATÁS.

× **A zárt sertésvásár berendezése.** A zárt sertésvásár berendezésének ügyében a tanács javaslatot kért Acél Géza főmémnöktől, ki be is adta szépen kidolgozott, terjedelmes és az ügy minden részletét bevilágító jelentését, illetve javaslatát. A sertésvásár helyéül a közbágyhid keleti végében, a vágóhid teleptől délre eső Baik Szilágyi féle városi tulajdonából kiszakítandó 3 holdnyi területet ajánlja. Az ajánlott terület kétségtelenül megkönyíti a városi kezelést és könnyen megközelíthető. A vásártér a miniszteri rendeletnek megfelelőleg fellesz kerítve és zárható kapuval ellátva. A teljes berendezés költsége 25.000 korona.

× **A gazdaság intéző bizottságból.** A gazdasági intéző bizottság sürgős kérelmet intéz a földmívelésügyi miniszterhez, hogy engedje meg a zárlat feloldása után a Hortobágyon már már elvesz jöszágot az erdősegre kihajtani. A mező ugyanis a rettenetes hőségben avarrá vált és több ezernyi jöszág éhezik legelő hiányában.

EGYHAZ és ISKOLA.

A debreceni kath. főgymnázium érettségi vizsgálatának eredménye. A kegyes tanítórend helybeli főgymnáziumában másfél napi beható vizsgálat után tegnap délután hirdette ki az érettségi eredményét. Géressy Kálmán tank. főigazgató. Ezek szerint írásbelit tett összesen 17 tanuló, kiknek dolgozatait a vizsálóbizottság kivétel nélkül elfogadta a szóbeli alapjául. A szóbeli vizsgálat megkezdésekor 1 tanuló visszalépett, 2 pedig hiteles orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy súlyos betegsége gátolja a megjelenésben. Így tehát szóbeli vizsgálatra lépett 14. Ebből jelesen érettségi lett 2, jól érettségi 5, egyszerűen érettségi 5, 2 tanuló pedig egy egy tantárgyból szeptemberre javítóvizsgálatra utasított. Jelesen érettek: Kostyák József és Liedermann Henrik. Az eredmény kihirdetése után kormánybiztos főigazgató az egybegyűlt tanári kar és ifjuság előtt kijelentette, hogy a most véget ért érettségi vizsgálat nívója igen magas volt s mint ilyen az előző évihez képest örövendetes haladást mutat. Hivatalos kötelességén kívül, mint a rend régi barátjának, örömeire szolgál ezt ünnepélyesen konstatálnia.

Az állami főreáliskolában a jövő 1904—1905. tanévre a tanulók felvételét s előzetesen a beírásokat július hó 1. 2. és 3. napján tartjuk meg. A beírás alkalmával, mely az említett napokon d. e. 8 órától 12-ig történik, a legutóbb ka-

pott iskolai bizonyítványt, a születési anyakönyvi kivonatát és az oltási vagy újraoltási bizonyítványt kell az igazgatóságnál bemutatni, beírási díjként pedig 9 korona 70 fillért fizetni. A felvételt és beírásokat még szeptember 1. 2. 3. napján is folytatjuk ugyan, ha lesznek jelentkezők; de az első osztályba belépni szándékozók már most figyelmeztetjük, hogy felvételre azért kell már most jelentkezniük, mert a párhuzamos osztály megnyitására a miniszterium csak azon esetben ad engedélyt, ha ennek szükségességét a július 5-ig felvett első osztályu tanulók számával megokolni tudjuk. A július hó elején beírt tanulók is kötelesek szeptember 3-ig az osztályfőnök tanárnál szabályszerűen jelentkezni.

Debrecen, 1904. évi június 28-án.
Az állami főreáliskola igazgatósága.

A debreceni Kereskedelmi Tanintézet polgári főiskolai tagozatában a beíratások július 1 2 és 3 napjain tartatnak meg: a megmaradt helyekre szeptember 1. 2. és 3. napjain lehet beíratkozni. A javítóvizsgálatok aug. 31 és szept. 1-én, a felvételi és különbözeti vizsgálatok pedig szeptember 2-án tartatnak meg. A felvételi vizsgálatért 10 kor., a különbözeti vizsgálaton pedig tárgyaként 4 kor. vizsgadíj fizetendő. A beíratásnál bemutatandó az utolsó iskolai bizonyítvány, a születési és újraoltási bizonyítvány, s ugyanekkor fizetendő az 5 kor. beíratási és 30 kor. első félévi tandíj. Tandíjmentességért — hatóságilag igazolt szegénységük alapján — csak kitűnő vagy jeles bizonyítvánnyal bíró tanulók folyamodhatnak; más intézetből jövők azonban az első félévben tandíjmentességet nem nyernek. Az igazgatóság.

Beíratások a felső kereskedelmi iskolába. A jövő 1904—5 tanévre a beíratások július hó 1. 2. és 3. napjain történnek d. e. 10—12 és d. u. 5—6 óra között az I. emeleti hivatalos helyiségben. A megmaradt üres helyekre a folytatólagos beíratás pedig szeptember hó 1. 2. és 3. napjai eszközöltetik. Beíratás alkalmával két havi tandíj negyven korona fizetendő le. A javító és pótló vizsgálatok augusztus hó 31-ikén reggeli 8 órakor tartatnak meg. A felső kereskedelmi iskola igazgatósága.

Magyar ipar, osztrák sógor.

A Rakottyai féle vasedényekről

Már a rég multba vissza nyúló, megszokott szomorú állapot, hogy a felette udvariasan „mostoha testvérünknek” nevezett Ausztria, a mi bal végzetünk mindenkor, minden cselekedetében arra törekedett, hogy nemzetünket, nemzeti intézményeinket elnyomja. Ez az igyekezetünk minden téren észlelhető.

A legkimagaslóbb természetesen politikai magatartásuk. E mellett aztán mindent elköve nek kereskedelmünk, iparunk fejlődése és kivírt hirnevének rovására. Legutóbb is egy fejlődésnek indult, minden tekintetben tiszteletet és becülést érdemlő szin-magyar gyárat — a Rakottyai György és társai tulajdonát képező „Losonci Magyar Bádóg és vasedény zománczó gyárat kezdte ki a kapzsiságban határt nem ismerő osztrák armádia. Mindenféle képtelen hireszteléssel igyekezett a közönséget a nevezett gyártól elriasztania. Azt publikálta szélteben, hogy a Rakottyai gyár edényei az egészségre ártalmasok;

A debreceni rendőrhatalóság a fennen hirdetti rossz akaratú hireszteléseknek — félrevezettetven (ehhez kiválóan értenek szomszédaink) — hitelt adott és a gyárnak városunk kereskedőinél kész-

letben levő áruit elkobozta, s úgy a Rakottyai gyárat, mint az elárusító debreceni vaskereskedőket megbüntette.

A gyár debreceni ügyvédje Dr. P. Ábrahám Dezső felebbezése alapján az ügy a városi tanács elé került, ahol az ártatlanul meghurcolt gyár megérdemelt fényes elégtételt kapott. Az első foku határozat megváltóztatása mellett kimondotta, hogy a Rakottyai gyár áruai ellen emelt panasz merőben alaptalan, s hogy vaskereskedőink tovább is árulhatják a gyár termékeit.

Örömmel fogadjuk a városi tanács határozatát, hogy a megvádolt gyárnak igazságot szolgáltatott. De egyuttal megbotránkozásunkat fejezzük ki az osztrák inpertinencia felett, a mely képes arra, hogy magyar-iparunkat, annak hirnevét nemcsak az országon kívül, de itt benn is megnyirbálja!

Erdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy városunk vegyésze a megvádolt gyártól szerezte be egész vasedény szükségletét, tehát a legilletékesebb tényező igazolja, hogy az edények teljesen megfelelnek az egészségügyi követelményeknek. A tárgyalásokon kihallgatott helybeli vaskereskedők különben a lehető legkedvezőbben nyilatkoztak a Rakottyai edényekről.

Furfangos esetek.

Most, midőn az egész város a csendőrség ügyét tárgyalja alantirotnak alkalma volt egy pár véleményt — pro és kontra, sőt rekontra — ellesni: Ime:

Egy csendőr.

Helyes! A külterületen rossz s szolgálati viszony. Meguntam már. Sőt a majorosné is megunta.

Egy biglizó.

En is legjobban szeretem a csendest. Vagy nem erről van szó? A rendőrt szívesen lepászolom. A csendőr beszer. Mert ő a rendnek őre.

Belterületi szakácsnő.

Mindegy nekem, ha korona, ha rendőr, ha csendőr. Csak puskája legyen.

Egy rendőr.

Jönnek? Az istennyila üssik a beleibe. De a közepibe! De nagyon.

Szóviccelő.

Rábizzák a közbiztonságot a csendőrré? Nohát aki akkor is csen, dőre! (Sicc!)

Egy független népapostol.

Jönnek a csendőrök! Ambár a kiadóm nem engedi. Azt mondta üssem. Üsse a kő. Utóvégre, nekem is vannak elveim! Mégis ütnöm kell. Eh! le az elvekkal és a csendőrökkel! Voltam én már Tisza-parti, jobb parti, bal parti, mikor házasodtam: rossz parti, majd 48-as, 49-es, most 67-es. Leszek én meg 1904-es is. Ha s kiadóm úgy akarja. Üssük a csendőrt! Vért! Vért! És kél a lap, veszik, veszik. Kivált a nép. Az istenadta nép. A nép szava dönt! Voks paraplí, voks deji. Ez különben lehet, hogy sajtóhiba. A korrektorunk nem járt egyetemen.

Szentkúti Árpád.

Roszzat sejttek!

A révész utcai fátyolos.

Ugy szép az élet, ha zajlik!

Gara.

HIREK.

Péter és Pál.

Péter és Pál, tudjuk, nyárban,
Összeférnek a — naptárban.
Hanem a mi Péter-Pálunk
Háza táján most találunk.

Könnyű Péter Pálnak
A hogy Arany zengi!
Debrecenben ily Péter-Pált
Ma nem ismer senki.
Valamennyi Péter Pálunk
Békéjével csehül állunk.
A rendőrség s a csendőrség,
Hauer Berei s Németh András,
Angolleti s Baumann Károly
Egymás ellen egyre kontráz.
Valahány bizottság,
Szazaz egymás ellen,
Haladást lebunkóz
Csicsigói szellem.
Itt csak egy fér össze
Ősi idők óta:
A kisvasut s a lassuság . . .
Nincs tovább a nóta!

Nyári séták.

A debreceni Csörsz árokról és a kulturpalotáról.

A Csörsz árok mondáját megtaláljuk Székely István világhírnévében. Csörsz király ugyanis még az Attila idejében készíttette csörszárkot. Csörsz király azonban csak költött személy. Magát az árkot a monda őrdöge műnek nevezi. Az árok azonban tényleg meg van nyomában a Duna és Tisza között. Legalább mi eddig azt tanultuk és saját szemünkkel is láttuk.

Arra azonban csak most jöttünk rá, nem annyira a történelem buvárlása közben, mint inkább nyári sétánk óráiban, hogy Debrecen belső területén is van egy Csörsz árok. Ajánlom megtekintésre azoknak, kik ezen történelmi emlék iránt érdeklődnek. Nem kell messzi fáradni, ott van az a Hatvan-utca végén a vasúti átjárón túl. Hatalmas, mély, széles árok telve vizözön előtti állati maradványokkal, szeméttel. Valóságos bacillus termelő hely, melynek éktelen büze napos és esős időben egyaránt rettenetes. Jó, hogy partja mellett holtak nyugszanak és csak azok érzik ennek döglöves kigözlődségét, akiket végzetük arra az utra visz. És ez az árok elhagyva a temetőt szőlők mellett ontja büzös tartalmát. Aki tehát azt hiszi, hogy azon környéken orondus levegővel fog élni, mélyen téved. Ellenben aki azt gondolja, hogy ezzel az árokkal és szennyével törődik valaki, az még mélyebben téved. Évek óta türik az arra lakók és járóelők ezt az állapotot, de panaszuik hangját elnyomja az az ígéret, hogy az általános csatornázás alkalmából segítve lesz a bajon. Ez azonban a mostani közhangulathoz itélve a jövő század reménye s mi már a legnagyobb valószínűség szerint nem látjuk meg a debreceni Csörsz árok betemetését.

Más boldog város kulturpalotát épít az állam támogatásával, mi pedig beérjük az ígérettel. Tengerek pénzét áldoztuk állami intézményekre, de a tudománynak és művészetnek kölcsön kell kérni termeket egy-egy felolvasásra, vagy kiállításra. Maholnap muzeumi tárgyait rendezik és a műkincseket nem tudjuk az őket megillető helyre beállítani, és az érdeklődők szeméi elé helyezni. Temesvár sokkal élelmesebb, mint mi, az épít kulturpalotát, de nem pusztán adózó polgároknak filléreiből és megterhelésével, hanem a kormány támogatá-

sával. Ilyesforma ígéretet mi is kaptunk a muzeumok országos főfelügyelőjétől, de bizony nem mozgunk e tekintetben, hogy az ígéret valóra váljék és az ígéretet öltse. A felveendő nagy kölcsönből történő létesítmények között hallottunk ugyan a kulturpalota építésének tervéről, de az a nagy kölcsön még Mohammed koporsója gyanánt ég és föld között függ. Pedig félt, hogy ha sokáig késünk, az a nekünk ígért állami támogatás is más városba költözködik.

Kulturtanácsnok Ur! Az égre kérjük ne engedje álomba merülni ezt az ügyet.

* Istentiszteletek Péter és Pál napján.

Az istentiszteletek sorrendje a róm. kath. templomban ma sz. Péter és sz. Pál apostolok ünnepén: Délőtt 6 órakor miséznek Nyári Ignác. 7 órakor Pál 12. 8 órakor egyik kegyesrendi tanár a főgimnáziumi növendékek részére. 9 órakor az ünnepélyes nagymiséét dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost-plébános mondja segédlettel; nagymisé után ugyancsak ő prédikál. Háromnegyed 11-kor szentmise, melyet Molnár K. Dezső h. iskola igazgató mond. Fél 12-kor miséznek Szabó István. Délután 3 órakor lytania.

* A főispán Amerikában. Domahidy Elemér főispán augusztus hó közepén Amerikába utazik a st. lousi világhiállítás megtekintésére. Vele együtt megy Dobiecki Sándor is, városunk III. kerületének orsz. képviselője. Domahidy főispán és Dobiecki képviselő fényes nagy társasággal együtt utaznak a Cénard Line Slavonia nevű hatalmas hajóján. Főrendű urak, egyetemi tanárok, ismert közéleti férfiak és az előkelő világ urasszonyai közül is számosan vesznek részt a társas utazásban. Körülbelül augusztus 4-én indul a társaság fiuméből és szeptember 20. felé érkeznek vissza a st. lousi világhiállításról.

* Debrecen város dícsérete. Az országos selyemtenyésztési főfelügyelő Bezerédy Pál miniszteri tanácsos szép elismerésben részesítette a Debrecen sz. kir. várost Kovács József polgármesterhez intézett átiratában. Megemlékezve ugyanis a debreceni selyemtenyésztésről és az eperfák ültetéséről kimondja, hogy e tekintetben Debrecen többet tett, mint bármely városa az országnak. Hálával teljes elismeréssel szól a polgármesternek a selyemtenyésztés érdekében kifejtett lankadatlan buzgalmaért és azon reményének ad kifejezést, hogy szép jövője lesz nálunk ezen nemes irányu foglalkozásnak. Ugyanezen alkalomból Fehértői István városi kertésznek elismerő sorok kíséretében száz korona jutalmat küld a miniszteri biztos az eperfák gondos ültetéséért és gondozásáért. Bezerédy miniszteri tanácsos kéri a várost, hogy tegyen meg mindent a selyemtenyésztés érdekében és védje meg a fákat a pusztítás ellen.

* Kinevezések. A m. kir. igazságügyi miniszter ifj. Lakatos Gábor debreceni kir. törvényszéki aljegyzőt és Soltz Elemér debreceni kir. törvényszéki

joggyakornokot a debreceni királyi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakul rendelte ki.

* Gázgyárak kongresszusa. Az idén a gázgyárak nemzetközi kongresszusa Hannoverben lesz. Ezen a kongresszuson Debreceni Jenő is részt vesz, a Debreceni Városi Légszuszgyár képviselőjeként.

* Békéltetés. Az ipartestületi békéltető bizottság e hó 30-án tartja rendes békéltetési ülését, a melyen a munkaadók és munkások közt felmerült nézeteltérések és ellenségeskedések lesznek leghetőség elsímitva.

* Negyvennyolcas népkör Debrecenben. A debreceni kisbérlek és mezői gazdák olvasókör felállításán fáradoznak. A kör alapszabályait jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszterhez, Thaly Kálmán országgyűlési képviselőt pedig levélben kérte fel, hogy a belügyminiszteriumban járjon közre, hogy az alapszabályok jóváhagyva, mellett visszaküldsenek, hogy a kör megkezdhesse működését. A kör 48-as népkör nevet fogja viselni.

* Sok hühó — semmiért. A rendőrség megfog büntetni egypár gyermeket és asszonyt. Ez a tény. Nem loptak, nem raboltak, bűnjelek azért mégis vannak. Ott fekszenek a fogalmazó asztalán, egymás mellett szépen: egy kis csomó gomba, zsebkendőbe kötve, s mellette egy kis véső, amivel az utcán a téglák közül kivájták. Mert hát eső volt, s a gombák kibujtak. Kibujtak, mert az a rendelkezésük. S a természet parancsol. Szegény emberek is vannak, kik bizony éhesek. S enniük kell ugyebár? A természet parancsolja. Kivájták hát óvatosan a földből kibuvó gombákat. De remegve, mert hátha jön a rendőr. S a rendőr jött. Jött méltóságosan, lassan s egész tekintélyességével elfogta a gombagyilkosokat. Illetőleg szedőket. Utca rendezési kihágás a cím. Természetesen pénzbírság lesz belőle. S ők ezt nem fogják kifizetni. Hiszen csak szedték, de meg nem edték a bolondgombát. Azt az iratokhoz csatolják.

* Halálozások. A tegnapi nap folyamán az anyakönyvi hivatal halálzási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Osv. Mucz Györgyné Nagy Erzsébet ev. ref. 42 éves, Wibirál János Lajos rom. kath. egy hónapos.

* Szerencsétlenül járt kerékpáros ifjú. Az utóbbi időben rohamosan emelkedik a kerékpáros sport kedvelőinek a száma és ezzel egyidőjűleg azoknak a szerencsétlenségnek a száma, a melyeket a kerékpárok okoznak. Vasárnap délután Eperjessy István, végzett kereskedelmi akadémia hallgató kerékpár tanulás közben oly szerencsétlenül esett le, hogy jobb karját eltörte. L. fiatalember sérülésével kénytelen 2—3 hétig az ágyat nyomni.

* Tilosban. Rossz idő jár a jószág-tartó gazdára. A nagy szárazságban annyira kiszáradt a talaj, hogy csak imitt-amott van egy két fücsöm. Böszörmény József földjére még csak ez a kis fücsöm sem jutott. Így hát kénytelen volt 7 tehénét tilosba hajlani, amiért megbírságozzák.

* Baleset. Tegnap délután Erzséay András Molnár tér 12. szám alatti házában tegnapit morzsolt Dávid József 24 éves napszámos. Munkaközben — valószínűleg v. gyázatlanága folytán — jobb kezefejét a morzsoló gép elkapta s összetörte. Kiszállították a közkórházba, hol jobb kezének mű. atóujját a p. utálai kellett.

* **Talált vizsla:** Egy talált vizsla van a bűnügyi osztálynál. Jogos tulajdonosa átveheti a rabok hadnagyánál.

LETZTER JOZSEF fényképész-
festészeti és fényképész-
táji műterme Piac-utca 44.
dr. Ujjfalussy-ház Állandó
fényképkiállítás a műterem
kapubejratánál levő kira-
katban.

* **Könnyű nyári ingek és alsó-
nadrágok Feketénél.**

Könyvedvelők figyelmébe. Egyes
sület saját könyvtárak, vagy egyes köny-
vek bekötését, passepartoukat, valamint
diszjunkciókat is jutárcs árban készíti
Antalfy Ferenc könyvkötő bőrdíszműves
Piac-utca 31 a városházzal szemben.

TAVIRATOK.

A japán-orosz háború.

London, június 28. Kiaping
mellett egy japán hadosztályt partra
szállítottak. Az ott koncentrált japán
haderő százötvenezer ember. Az
orosz hadsereg fegyelmetlenségéről
mind gyakrabban jönnek hírek.

Washington, június 28. Alexejev
teljesen felforgatta Kuropatkin terveit. A
katonaság között Alexejev igen nép-
szerűtlen.

A király kirándulása.

Bécs, jun. 28. Ófelsége ma Eggen-
burgba utazott, ahol megtekintette a
Krachuletz-muzeumot, s azután ismét
visszatért Bécsbe.

A király leánya Budapesten.

Budapest, jun. 28. Gizella bajor
hercegnő ma leánya Augusztia főhercegnő
tátogatására ide érkezett.

A pénzügyminiszter Bécsben.

Bécs, jun. 28. Lukács László pénz-
ügyminiszter tegnap este Budapestre
ide érkezett.

Berlini nagykövetünk itthon.

Bécs, június 28. Szögyény-March
László berlini nagykövet magyarországi
birtokára utazott.

Magyar színészet Pozsonyban.

Pozsony, jun. 28. A belügymi-
niszter ma leérkezett rendeletével
jóváhagyta a városi törvényhatósági
bizottságnak a pozsonyi színház ren-
delése tárgyában hozott határozatát,
mellyel a magyar színészet a téli
félre állandósítatik. A miniszter
a rendeletében a városi képviselői
testületnek ezen határozata felett
örömét és megnyugvását fejezte ki.

Kemal Eddin basa lefokozása.

Konstaninápoly, jun. 28. A hiva-
talan lap mai száma közli Kemal Eddin
basának, a szultán vejének lefokozását.
A basát feleségétől elválasztották.

Lakoma egy csatahajón.

Athén, jun. 28. A görög királyi
pár, valamint György herceg Kréai ve-
zérbiztos résztvettek a Suffren nevű
francia vértés csatahajón adott lakomán,
melyen Gourdon tengernagy pohárkö-
szöntőt mondott a királyi családra.

Uj francia akadémikus.

Páris, jun. 28. A francia Akadémia
Waldmayer berlini tanárt legelső tagjává
választotta.

Szörnyet halt pénzügyi titkár.

Alsó-Kubin, június 28. Az árvame-
gyei Beszterce faluban tegnap tűz támadt
miközben Petényi Nándor idevaló pénz-
ügyigazgatósági titkár, aki Bisztorecén
lakik, éppen hazafelé indult, mikor a
felcsapó lángokat megpillantotta, azt hitte,
hogy az ő háza ég. Alig ért azonban a
falu határába hirtelen szívéhez kapott és
szörnyet halt.

Öngyilkos kereskedő.

Temesvár, jun. 28. Freund Zsig-
mond kereskedő felakasztotta magát. Az
öngyilkosság oka elmezavar.

Tizezer koronás sikkasztás.

Bécs, jun. 28. Seicher Rikárd az
osztrák hitelintézet tisztviselője tizezer
koronát sikkasztott és megszökött.

Gabonatözsde.

Budapest, június 28. Buzakinál
mérsékelt, vételkedv gyöngye. Lanyha
irányzat mellett 16,000 métermázsa ke-
rült forgalomba 5 fillérig olcsóbb ára-
kon. Egyébb gabonanemek elhanyagol-
tak. Idő: hűvös.

Buza áprilisra	8.78—93
„ októberre	6.60—61
Rozs áprilisra	6.03—04
„ októberre	5.15—16

TÖRVÉNYKEZÉS

A siketnéma leány támadói.

— június 29.

A júniusi esküdtzéki tárgyalások
sorozatát tegnap fejezte be az esküdtzék.

Folytatták a hétfőn megkezdett ügy
tárgyalását, melyet a Szabadság tegnapi
számában részletesen ismertettünk. Teg-
nap a kérdések feltevésével kezdődött az
ülés. Az ügyész és védők indítványaira a
bírótság 16 kérdést terjesztett az esküd-
tek elé.

A kérdés feltevés után Udvarhelyi
Géza dr. kir. alügyész mondotta el vád-
beszédét. Ez után Fülöp Mihály védője,
Révi Nándor dr. mondott szép, beszédet.
Utána Lukács József ügyvédjelölt, Pál
János védője, mondotta el védőbeszédét,
mely a fiatal ügyvédjelöltnek első védő-
beszéde volt. Nagy beszédet mondott az-
után Kardos Samu dr. Bogdác Nagy
István védője.

A védőbeszédnek déli fél egy óra-
kor ért véget.

Délután 3 órakor a replikák követ-
keztek, amit az esküdtek kitanítása kö-
vetett. Hat órakor vonultak vissza az
esküdtek, hogy a feltett kérdésekre felel-
jenek. Másfél órai tanácskozás után ol-

vasta fel az esküdtek elnöke, Szilágyi
Bálint az igazmondást, melynek alapján
a bíróság nem rablási, hanem zsarolási
kísérlet, illetőleg Pál Jánost csak abban
való segédkezés miatt ítélte el.

Enyhítő körülmények figyelembe
vételével Fülöp Mihályt hat heti; Pál
Jánost négy heti; Bogdác Nagy levánt
hat heti fogházra ítélte a bíróság, mely-
ből a vizsgálati fogságban eltöltött négy
hetet kitöltöttnek vett.

Az ítélet jogerős.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplom bazár
Raktárra érkeztek
Francia batiszt.

Zephyr. Mosó grenadin.
Angol ruha vásznak
Hímzett és áttört batiszt.
Mosó kretenek.
Óriási választék!

Erdő-Bénye

gyógyfürdő

Zemplénvármegyében

A fürdőidény május 23-án kezdődik és
tart szept. 15-ig.

Hatása: gazdag vas- és timsó-tartalmánál fogva
kittűnő a nő betegségeiben, sápkorban, idegtán-
almakban görvénykórban, reumatikus és kosz-
vényes bántalmakban szenvedőknél. Kiváló kő-
matikus gyógyhely a légzőszervi és malariku
ajokban szenvedők részére. Gyógyhasználatra az
az ujonnan fölépült fürdőházban, 20 fürdőszobá-
ban 4 porcellán- 4 réz- és 24 fakád van elhelyezve
Ezenkívül négy kisebb szoba a hidegvíz-gyógy-
módhoz rendeztetett be 2 káddal, 2 ülőkáddal
eljes zuhanykészlettel, izasztó kamarával, 2
pakolóágygyal és a villamos fürdőhöz szükséges
készletekkel. Használhatók iszap-, sós- és villám-
fürdők masszáz-, izasztó és hidegvíz-gyógymód-
vó-gyógymódhoz mindenféle ásványvíz van kész-
letben. A fürdővendégek elhelyezésére 7 épület-
ben a hivatalos helyiségen s lakásokon kívül
csinos berendezéssel s villamos csengővel ellá-
tott 79 szoba áll rendelkezésére. Szórakozásra-
szolgálnak: csinos ét-, tánc-, olvasó- s női terem
könyvtár, hírlapok, biliárd, társas- és torna-játé-
kok, napenkint kétszeri tétzene. Terjedelmes,
árnyékos erdei sétautak. Kápolna. Fürdő-vendég-
lős Runyaszék József Varanórol Az étkezés
olcsó és kifogástalan. Az izraelita vendéglő csi-
nos, új verendés épületben van elhelyezve. Hazi
gyógytár, posta és telefon állomás helyben van
Sürgönyök Erdőbenyére címzendők, ahol táviró
állomás van Vasuti állomás: Személyvonatokhoz
Erdő-Bénye fürdő. Gyorsvonatokhoz: Liszka
Tolcsva a honnan és hova jutányos bérkocsi
közlekedés van berendezve Fürdőorvos: Asztá-
cs Kálmán dr. Erdő-Bényéről. Bővebb felvilá-
gosítással szívesen szolgál.

A fürdőigazgatóság.

Könyvviteli és szépírási nyaritanfolyam.

Több havi távollétem után hazatérve **június 2-án 3 havi tanfolyamot nyitok**, melyben ismert gyakorlati tanmódszerem szerint mind két nembeli ifjuság a **könyvvitelt és szépírást sikeresen elsajátíthatja.**

Tanórák hetenkint 3 szor és pedig: délelőtt 11—1 délután 4—6. vagy este 8—10. Tandíj 30 korona. Beriratások naponta 11—1 óráig lakásomon: **Egyháztér 5., I. emelet.**

Tisztelettel
Zalai Márk,
ny. tanár.

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

SOSBORSZESZ

**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA**

**HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!**

M. A. vasutak menetrendje 1904. május hó 1-től.

Debrecznből indul:

Budapest felé (vegyesvoant.)	d. u.	3 30
Budapest felé (gyorsvoant.)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvoant.)	reg.	8 57
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 07
Budapest—Nagyvárad felé	este	12 07
P. Ladány—Nagyv. minden kedd	d. u.	10 31
Csak P. Ladányig	este	11 12
Csak P. Ladányig motor menet	reggel	8 10
Szatmár—M. Sziget felé	d. u.	5 08
Csak Szatmárig (gyorsv.)	e.	3 56
Csak Szatmárig toher v. szem. szal		6 41
Szatmár—M. Sziget felé		7 56
Szatmár—M. Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	2 50
Csak Szatmárig	reg.	12 07
Miskolcz—Kassa felé	reg.	5 10
Miskolcz—Kassa felé	este	8 18
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f.	d. u.	6 56
Csak Nyiregyházaig	d. u.	4 11
	reg.	12 19
		5 35
	reggel	5 44
		8 09
	d. u.	8 16
		11 07
	d. u.	11 16
		4 25
	d. u.	4 33
		12 11
	este	12 21
		6 46
	reggel	6 53
		4 36
	d. u.	4 56
	d. u.	4 06
	reg.	4 23
		9 35
		4 31

Budapestre érkezik

A reggel 8 ó. 57 p.-kor induló gy. v.	d. u.	
A déli 12 ó. 07 p.-kor induló sz. v.	este	1 50
Az este 10 ó. 31 p.-kor induló sz. v.	reggel	6 40
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	5 45
		9 35

Budapestről Debreczenbe indul

A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érkező gy. v.	reggel	
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érkező sz. v.		7 25
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	9
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v.	este	2
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v.	d. u.	7 05
(P. Ladányig gy. v. átszállítással)	d. u.	9 15
		12 36

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy. v.	d. u.	
Budapest—Nagyvárad felől	este	3 26
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	éjjel	6 24
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	2 15
Csak P. Ladánytól		2 45
Csak P. Ladánytól motor menet	reggel	7 08
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reggel	5 26
Csak Szatmár felől	reggel	7 46
Csak Szatmárról g. v.	reggel	7 47
" M. Sziget "	d. e.	9 37
" " gy. v.	d. u.	11 55
" " "	este	3 11
M. Sziget—Szatmár felől	este	10 40
Csak Szatmárról	reggel	6 04
Kassa—Miskolcz felől	d. e.	8 31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este	1 50
Kassa—Miskolcz felől	d. u.	7 43
Csak Nyiregyháza felől	reg.	3 33
	reg.	7 40
	d. e.	7 15
	d. e.	1 22
	d. e.	1 06
B.-Sz.-Mihály—	este	6 12
H.-Böszörm. felől	este	6 51
	este	2 57
	d. u.	1 46
	d. u.	1 52
	d. u.	3 23
F.-Abony felől vásártérre	d. u.	3 34
" " " " " " " "	d. u.	3 38
Ohat-Köcs—Polgár felől vásártérre	reggel	5 24
" " " " " " " "	reggel	7 54
Derecske—Nagy-Léta felől	reggel	7 15
" " " " " " " "	d. u.	3 2

Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Aranyérem
Pozsony 1902

hydrau-
likus
sajtóért.

szőlő és gyümölcsmust sajtolására a nagy üzem számára, 2 kitolható kossárral vagy 1 kossárral.

Bor-, gyümölcsbor-és gyümölcsnedv-sajtókat kézi hajtásra Hercules-nyomerő szerkezettel, vagy vastányérral. Gyümölcs- és **szőlő-örölőket, bogyzógépeket,**

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jóállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezeteiben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, III

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek.

TÁNCISKOLA MEGNYITÁS!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy július hó 5-én, hétfőn a „KORONA” című táncteremben, Csapó-utca 17, az új **Tánciskolat megnyitom.**

Táncóráimat osztályozom tetszés szerint, a két havi szünidőre, azaz jul. és augusztus hónapokra gyerek-kolom, 6—12 évesig d. u. 4 órától 6-ig, — nagy deák-kolom 6—8 óráig, iparos-kolom este 8-10 óráig.

Tandíj (a két óra) 10 korona.

Tánciskolámat úgy kezdők, mint haladók részére nyitom meg. Minden **vasárnap kisbált rendezek 8 órától 12 ig.**

Belépő-díj: hölgyeknek 40 fillér uraknak 80

Beiratásokat elfogadok a mai naptól bármely időben lakásomon, vagy este a tánciskola helyiségében.

Lakás és táncterem _____ kiváló tisztelettel _____

Csapó-utca-17s zám. **SCHAF JANO**

táncitanító.

Geschäftszahl A II. 548-3-10.

Aufforderung an die Erben, Vermächtnisnehmer und Gläubiger eines Ausländers.

Um 26. November 1903. ist die nach Debrecin zuständige ungarische Staatsbürgerin in Frau Emma Fried Gutsbesitzerswitwe in Wien, II. Zirkusgasse 2. woselbst sie ihren ordentlichen Wohnsitz hatte, ohne Hinterlassung einer letztwilligen Anordnung verstorben.

Gemäss §§. 137., 138. kaif. Pat. v. 9. August 1854. R. G. Bl. Nr. 208. werden alle Erben, Vermächtnisnehmer und Gläubiger, die österreichische Staatsbürger oder hierlands sich aufhaltende Fremde sind, aufgefordert, ihre Ansprüche an den Nachlass längstens bis 20. Julius 1904. beim gefertigten Gerichte anzumelden, widrigens der Nachlass ohne Rücksicht auf diese Ansprüche an die ausländische Behörde oder eine von dieser legitimierte Person ausgefolgt werden kann.

Zugleich werden gemäss §. 140. Kaif. Pat. vom 9. August 1854. R. G. Bl. Nr. 208. mit Rücksicht darauf, dass die hierlands befindlichen Erben um die Vornahme der Verlassenschaftsabhandlung durch die österreichische Gerichtsbehörde angefucht haben, die allfälligen auswärtigen Erben und Vermächtnisnehmer aufgefordert, ihre Ansprüche in der gleichen Frist anzumelden und bekannt zu geben, dak sie die Abtretung an die ausländische Behörde verlangen, widrigens, wenn letztere nicht selbst die Abtretung verlangt, die Abhandlung hierlands und zwar mit den sich meldenden Erben allein gepflogen würde.

K. k. Bezirksgericht Leopoldstadt II. Abteilung II. Wien am 20. Juni 1904.

Dr. Holländer.

Kertek kiültetési ideje megérkezvén felhívom tisztelt virág kedvelő közönseget hogy kertészeti telepemet megtekinteni kegyeskedjenek ahol minden kigondolható növények szép erőteljesek és nagy mennyiségben legnagyobb választékban olcsó árban kaphatók!

vásárolt növények haza szállítanak esetleg ki is ültetnek
Tömeges látogatásért esedezve vagyok teljes tisztelettel

Paczelt János.

Telepem: Margit fürdővel szemben, Ferenc József ut 6 szám alatt van Debrecenben.

Rozsnyói Vasas gyógyfürdő Hidegvizgyógyintézet Rozsnyón (Sömör megye.)

Vasas hidegviz- gyógyfürdő, klimatikus gyógyhely.

Fekszik 400 méternyre a tenger szine fölött, a szelek ellen teljesen védott kies fekvésű ücsuson völgyben, az 1296 méter magas Pozsáló Ó kőhegy alján, a várostól 20 percnyre. — Pormentes levegő, gondozott sétányok, villamos világítás, felülről olcsó árak, vasuti-posta és távtelefon állomás, a várossal telefontársulattal.

Első utó idényben 30% engedmény.

Nagy kiránduló helyek Dobsinai jégbarlang, Aggteleki cseppkőbarlang, Szédelő völgy, Krasznahorkai vár stb.

Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

Hajcsri Sándor,
fürdő orvos.

fürdő igazgatóság
Fejéry László,
fürdőigazgató

Zacherlin

Nagyon segít és utóéletlen féreg pusztító csak üvegben vásároljuk

Debrecen

Csanak József
Csicsó Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházi János
Fritsch Károly
Ganofszy Lajos
Góczey István
Havas József

Jóssa és Jóna
Kertész Sándor
Klein Ignác
Konh Henrink
Komlósi Lajos
Kontsek Géza
Kornhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát

Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Sándor
Parti Ferenc
Rikkl József
Róth Antal
Tóth Kálmán
Váray József

BERETTYÓ-UJFALU
ifj. Weiszberger Ignác
ÉR-MIHÁLYFÁLVA
Grósz Herman
Lévay Vince
Pollák Móríc
H. BÖSZÖRMÉNY
Gemeinbeck József

Tulogy Ferenc
HAJDU NÁNAS
Seachta János
HAJDU-SZOBOSZLÓ
Körner Béla
TISZA-FÜRED
Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizmann József

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.